

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย ข้อจำกัดของงานวิจัยและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการวิจัย

ปัญหาเรื่องฝุ่นละอองจากหน่วยงานก่อสร้างเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อผู้ที่อยู่อาศัย โดยรอบบริเวณสถานที่ก่อสร้างซึ่งก่อให้เกิดปัญหาทางอากาศ และย่อมส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานก่อสร้างนั้น โดยงานวิจัยนี้ได้มุ่งประเด็นไปที่ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานก่อสร้างเนื่องจากหลักเกณฑ์และข้อบังคับที่มีใช้ในปัจจุบันได้เน้นไปที่การป้องกันไม่ให้เกิดการฟุ้งกระจายของฝุ่นละอองออกสู่ภายนอกหน่วยงานก่อสร้างแต่ไม่ได้คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานก่อสร้างเท่าที่ควร ทั้งนี้การศึกษาถึงกิจกรรมที่เป็นต้นเหตุให้เกิดฝุ่นละอองในหน่วยงานก่อสร้างและพยายามทำการหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดฝุ่นละอองหรือหาทางป้องกันการเกิดฝุ่นละออง ย่อมเป็นการแก้ปัญหาเรื่องฝุ่นละอองในหน่วยงานก่อสร้างที่ต้นเหตุของปัญหา ดังนั้นงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำการศึกษากิจกรรมการก่อสร้างที่ทำให้เกิดฝุ่นละอองในหน่วยงานก่อสร้าง และศึกษาปริมาณฝุ่นละอองที่คนงานได้รับในหน่วยงานก่อสร้าง รวมทั้งศึกษาแนวทางการลดปริมาณฝุ่นละอองจากกิจกรรมก่อสร้างที่ทำให้เกิดฝุ่นละอองโดยทำการศึกษาเป็นกรณีศึกษา ซึ่งสามารถสรุปผลของงานวิจัยที่ทำการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

6.1.1 การศึกษากิจกรรมการก่อสร้างที่ทำให้เกิดฝุ่นละอองและปริมาณฝุ่นละอองที่คนงานได้รับในหน่วยงานก่อสร้าง

จากการศึกษาและวิเคราะห์กิจกรรมการก่อสร้างที่ทำให้เกิดฝุ่นละอองและส่งผลกระทบต่อผู้ปฏิบัติในหน่วยงานก่อสร้าง พบว่า ส่วนที่ทำให้เกิดฝุ่นละอองในหน่วยงานก่อสร้างเกิดจากกิจกรรมในการก่อสร้าง ได้แก่ การสกัด การตัดและเกิดจากเศษวัสดุที่มีการตกหล่น รวมทั้งการฟุ้งกระจายของเศษวัสดุทั้งที่ใช้ในการก่อสร้างและเกิดจากเศษวัสดุที่เสียจากการปรับปรุงงานอื่น เนื่องจากความผิดพลาดในการทำงาน รวมถึงลักษณะของอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมการก่อสร้างที่สามารถเลือกใช้อุปกรณ์ที่ไม่ทำให้เกิดการฟุ้งกระจายของฝุ่นละอองได้แต่ในการทำงานจริง ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีการเลือกใช้อุปกรณ์ที่ให้ความสะดวกและรวดเร็วกว่าในการทำงาน โดยไม่ได้คำนึงถึงเรื่องของฝุ่นละอองที่อาจเกิดขึ้นตามมา ซึ่งกิจกรรมในงานก่อสร้างสามารถพัฒนา รูปแบบ ขั้นตอนและวิธีการทำงานรวมถึงการเลือกใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ช่วยลดปริมาณการ

เกิดของฝุ่นละออง ทั้งฝุ่นละอองที่เกิดขึ้นทันทีและฝุ่นละอองที่อาจเกิดขึ้นตามมาเนื่องจากเศษวัสดุที่เหลือหรือตกหล่นจากการทำงาน ซึ่งการจัดการที่ดีจะสามารถช่วยลดปริมาณฝุ่นละอองในส่วนนี้ได้

จากการศึกษานำร่องโดยการทดลองวัดปริมาณฝุ่นละอองจากหน่วยงานก่อสร้างในบางช่วงเวลาของงานก่อสร้างเพื่อนำผลไปใช้สำหรับประกอบการออกแบบกรณีศึกษาเพื่อลดปริมาณการเกิดฝุ่นละอองพบว่า การเก็บตัวอย่างปริมาณฝุ่นละอองในหน่วยงานก่อสร้างมีปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ อันส่งผลทำให้ปริมาณฝุ่นละอองที่ตรวจวัดได้มีความไม่แน่นอน ซึ่งจากการศึกษานำร่องจากหน่วยงานก่อสร้าง ทำให้ทราบว่าอาจมีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณฝุ่นละอองที่ตรวจวัด ซึ่งตัวอย่างของปัจจัยดังกล่าว เช่น กิจกรรมการก่อสร้างที่อยู่โดยรอบบริเวณใกล้เคียงกับการเก็บตัวอย่าง การปฏิบัติงานของคณาจารย์ก่อสร้าง ปริมาณงานที่ทำได้ในแต่ละวันของคณาจารย์ในการเก็บตัวอย่าง สภาพแวดล้อมของสถานที่ทำงาน เช่น สภาพความโปร่งของสถานที่ทำงาน สภาพลมของวันที่ทำการเก็บตัวอย่าง เป็นต้น อันส่งผลกระทบต่อปริมาณฝุ่นละอองที่วัดได้จากการเก็บตัวอย่าง ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ในการศึกษาเพื่อลดปริมาณการเกิดฝุ่นละออง ควรทำในสถานที่ปิดที่ไม่มีลมพัดผ่าน ควรทำการทดลองในสถานที่ที่ไม่ได้รับการรบกวนจากกิจกรรมการก่อสร้างอื่น และทำการควบคุมปริมาณงานที่ทำของคณาจารย์ก่อสร้างในการทดลองแต่ละครั้ง และควบคุมการทำงานของคณาจารย์ให้เป็นไปตามที่กำหนดทุกครั้งในการทำการกรณีศึกษา เพื่อให้ได้ผลการเปรียบเทียบปริมาณฝุ่นละอองจากขั้นตอนการก่อสร้างที่ป้องกันการเกิดฝุ่นละอองและไม่ป้องกันการเกิดฝุ่นละอองที่มีความถูกต้อง และเป็นการวัดปริมาณฝุ่นละอองที่เกิดจากการทำการกรณีศึกษาเท่านั้น ไม่มีปัจจัยหรือตัวแปรอื่นที่มาส่งผลกระทบต่อปริมาณฝุ่นละอองที่จะทำการตรวจวัดและเปรียบเทียบ

จากการศึกษาเพิ่มเติมจากการตรวจวัดปริมาณฝุ่นละอองของกิจกรรมก่อสร้างจากหน่วยงานก่อสร้างตัวอย่าง 4 โครงการ พบว่า ปริมาณฝุ่นละอองของกิจกรรมก่อสร้างทั้ง 4 โครงการมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.17 mg/m^3 ซึ่งพบว่ามีค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดโดยกระทรวงมหาดไทยค่ามาตรฐานไว้ที่ 5 mg/m^3 ตลอดระยะเวลาการทำงาน อย่างไรก็ตามข้อมูลที่ได้จากหน่วยงานก่อสร้างทั้ง 4 โครงการที่ทำการตรวจวัดปริมาณฝุ่นละออง เกิดจากกิจกรรมการทำงานที่แตกต่างกันไปในแต่ละหน่วยงาน เช่น โครงการที่ 3 ที่มีการตรวจวัดปริมาณฝุ่นละอองที่ได้ค่ามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยปริมาณฝุ่นละออง คือ 1.75 mg/m^3 โดยกิจกรรมการก่อสร้างของโครงการที่ 3 ที่เข้าไปเก็บข้อมูลได้แก่ งานขัดผิวพื้นเพื่อเตรียมเทคอนกรีตปรับระดับผิวพื้น ซึ่งลักษณะของกิจกรรมมีฝุ่นละอองเกิดจากเศษปูนที่เกิดจากการขัดพื้น ส่วนโครงการที่ 1 ที่มีการตรวจวัดปริมาณฝุ่นละอองที่ได้มีค่าน้อยที่สุดใน 4 โครงการ มีค่าเฉลี่ยปริมาณฝุ่นละออง คือ 0.38 mg/m^3 โดยเป็นกิจกรรมการซ่อมแซมแผ่นกระเบื้องที่ได้รับความเสียหายหลังจากติดตั้งสุขภัณฑ์ และเก็บความเรียบร้อยงานกระเบื้อง ซึ่งโดยลักษณะของกิจกรรม มีฝุ่นละอองเกิดจากเศษกระเบื้องที่ตัดและฝุ่นจากผงซีเมนต์ที่

ใช้ในการผสมปูน นอกจากนี้แต่ละช่วงเวลาที่เข้าไปทำการตรวจวัดของแต่ละโครงการอาจส่งผลกระทบต่อปริมาณฝุ่นละอองที่ตรวจวัดได้ เนื่องจากความเข้มข้นฝุ่นละอองที่เก็บจากหน่วยงานก่อสร้างนั้น ฝุ่นละอองที่ตรวจวัดได้ย่อมไม่ได้เกิดจากกิจกรรมที่คนงานก่อสร้างที่ติดอุปกรณ์ตรวจวัดกำลังปฏิบัติงานเพียงอย่างเดียว แต่รวมถึงฝุ่นละอองที่เกิดจากสภาพแวดล้อมในการทำงานอื่นในหน่วยงานก่อสร้างในแต่ละช่วงที่ทำการเก็บตัวอย่าง ก็ส่งผลต่อระดับความเข้มข้นของฝุ่นละอองที่ทำการตรวจวัดด้วย ซึ่งการตรวจวัดแต่ละช่วงของการทำงานของแต่ละโครงการอาจได้ผลที่แตกต่างกัน

6.1.2 แนวทางการป้องกันการเกิดฝุ่นละอองจากกรณีศึกษากิจกรรมการก่อสร้าง

จากการศึกษาแนวทางการป้องกันการเกิดฝุ่นละอองที่เกิดจากกิจกรรมการก่อสร้าง พบว่ากิจกรรมในการก่อสร้างสามารถหลีกเลี่ยงหรือป้องกันไม่ให้เกิดฝุ่นละอองขึ้นในการก่อสร้างได้ ดังตัวอย่างในกรณีศึกษากิจกรรมการก่อสร้างส่วนงานสถาปัตยกรรมและงานตกแต่งที่ทำการศึกษาในงานวิจัย 3 กรณี ได้แก่ 1) งานปูกระเบื้องเซรามิก 2) งานตัดฝ้า และ 3) งานขัดพื้นหินขัด โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบปริมาณความเข้มข้นฝุ่นละออง ระหว่างขั้นตอนการก่อสร้างตามรูปแบบที่ไม่มีการป้องกันการเกิดฝุ่นละอองและขั้นตอนการก่อสร้างที่ได้เพิ่ม ลดหรือเปลี่ยนแปลงขั้นตอนและอุปกรณ์เพื่อเป็นการจัดการปัญหาเรื่องฝุ่นละอองให้เกิดขึ้นลดน้อยลงหรือเข้าสู่ตัวผู้ปฏิบัติงานได้ลดลง ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

- กรณีศึกษากิจกรรมการก่อสร้าง: งานปูกระเบื้องเซรามิก จากการทดลองเพื่อวัดปริมาณความเข้มข้นฝุ่นละอองเปรียบเทียบกันระหว่าง ขั้นตอนการปูกระเบื้องที่ไม่ป้องกันการเกิดฝุ่นละออง กับ ขั้นตอนการปูกระเบื้องที่ป้องกันการเกิดฝุ่นละออง พบว่าการปูกระเบื้องที่ไม่ป้องกันการเกิดฝุ่นละอองมีความเข้มข้นฝุ่นละอองเฉลี่ยประมาณ 1.49 mg/m^3 และการปูกระเบื้องป้องกันการเกิดฝุ่นละอองมีความเข้มข้นฝุ่นละอองเฉลี่ยประมาณ 0.33 mg/m^3 ซึ่งจะได้ว่าปริมาณความเข้มข้นฝุ่นละอองลดลงประมาณ 4.5 เท่า

- กรณีศึกษากิจกรรมการก่อสร้าง: งานตัดฝ้า จากการทดลองเพื่อหาปริมาณความเข้มข้นฝุ่นละอองเปรียบเทียบกันระหว่าง ขั้นตอนการตัดแผ่นฝ้าด้วยคัตเตอร์ซึ่งเป็นการป้องกันการเกิดกับขั้นตอนการตัดแผ่นฝ้าด้วยเครื่องตัดไฟฟ้าซึ่งไม่เป็นการป้องกันการเกิดฝุ่นละออง พบว่า การตัดแผ่นฝ้าด้วยคัตเตอร์มีความเข้มข้นฝุ่นละอองเฉลี่ยประมาณ 0.38 mg/m^3 และการตัดแผ่นฝ้าด้วยเครื่องตัดไฟฟ้ามี่ความเข้มข้นฝุ่นละอองเฉลี่ยประมาณ 2.22 mg/m^3 พบว่าการตัดแผ่นฝ้าด้วยคัตเตอร์มีปริมาณความเข้มข้นฝุ่นละอองลดลงประมาณ 5.8 เท่า

- กรณีศึกษากิจกรรมการก่อสร้าง: งานขัดพื้นหินขัด จากการทดลองเพื่อหาปริมาณความเข้มข้นฝุ่นละอองเปรียบเทียบกันระหว่าง ขั้นตอนการขัดพื้นที่ไม่ป้องกันการเกิดฝุ่นละออง ขั้นตอน

การขัดพื้นด้วยเครื่องขัดไฟฟ้าที่มีอุปกรณ์ครอบ และขั้นตอนการขัดพื้นหินขัดด้วยเครื่องขัดไฟฟ้าที่มีอุปกรณ์ครอบพร้อมเครื่องดูดอากาศ พบว่า การขัดพื้นหินขัดที่ไม่ป้องกันการเกิดฝุ่นละอองมีความเข้มข้นฝุ่นละอองเฉลี่ยประมาณ 1.86 mg/m^3 การขัดพื้นหินขัดด้วยเครื่องขัดไฟฟ้าที่มีอุปกรณ์ครอบมีความเข้มข้นฝุ่นละอองเฉลี่ยประมาณ 1.63 mg/m^3 และการขัดพื้นหินขัดด้วยเครื่องขัดไฟฟ้าที่มีอุปกรณ์ครอบพร้อมเครื่องดูดอากาศมีความเข้มข้นฝุ่นละอองเฉลี่ยประมาณ 0.69 mg/m^3 ซึ่งจากผลการทดลองพบว่าการขัดพื้นหินขัดด้วยเครื่องขัดไฟฟ้าที่มีอุปกรณ์ครอบ สามารถลดปริมาณความเข้มข้นฝุ่นละอองลงได้ประมาณ 0.14 เท่า เมื่อเปรียบเทียบกับการขัดพื้นหินขัดที่ไม่ป้องกันการเกิดฝุ่นละอองซึ่งใช้เครื่องขัดไฟฟ้าที่ไม่มีอุปกรณ์ครอบป้องกันฝุ่นในการขัดพื้นหินขัด และการขัดพื้นหินขัดด้วยเครื่องขัดไฟฟ้าที่มีอุปกรณ์ครอบพร้อมเครื่องดูดอากาศ สามารถลดปริมาณความเข้มข้นฝุ่นละอองลงได้ประมาณ 2.7 เท่า เมื่อเปรียบเทียบกับการขัดพื้นหินขัดที่ไม่ป้องกันการเกิดฝุ่นละอองซึ่งใช้เครื่องขัดไฟฟ้าที่ไม่มีอุปกรณ์ครอบป้องกันฝุ่นในการขัดพื้นหินขัด

ดังนั้นจากกรณีศึกษา สามารถสรุปและเสนอแนวทางการป้องกันการเกิดฝุ่นละอองจากกิจกรรมการก่อสร้างได้ว่า การเพิ่มการจัดการเพื่อป้องกันการเกิดฝุ่นละออง การเปลี่ยนแปลงอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมการก่อสร้าง รวมทั้งการตัดแปลงและเพิ่มเติมอุปกรณ์บางอย่างในกิจกรรมการก่อสร้างเพื่อลดการเกิดฝุ่นละอองและป้องกันการฟุ้งกระจายของฝุ่นละออง สามารถลดปริมาณฝุ่นละอองที่ส่งผลกระทบต่อผู้ปฏิบัติงานได้เมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการดำเนินกิจกรรมการก่อสร้างที่ไม่มีการจัดการเรื่องการป้องกันปัญหาเกี่ยวกับฝุ่นละออง หากพิจารณาในเรื่องของต้นทุนของกิจกรรมการก่อสร้างที่ป้องกันการเกิดและฟุ้งกระจายของฝุ่นละอองที่อาจเข้าสู่ตัวผู้ปฏิบัติงาน จากการทดลองในกรณีศึกษา งานปูกระเบื้องเซรามิก และ งานตัดแผ่นฝ้า พบว่า มีต้นทุนค่าใช้จ่ายน้อยกว่าขั้นตอนการก่อสร้างที่ไม่มีการป้องกันการเกิดและฟุ้งกระจายของฝุ่นละออง ดังนั้นนอกจากสามารถลดปริมาณฝุ่นละอองที่อาจเข้าสู่ตัวผู้ปฏิบัติงาน ต้นทุนในการดำเนินกิจกรรมยังต่ำกว่าขั้นตอนที่ไม่มีการป้องกันด้วย อย่างไรก็ตามการทำงานจริงในหน่วยงานก่อสร้าง อาจมีปัจจัยอื่นอีกที่ต้องคำนึงถึงการทำงาน ทั้งเรื่องของรูปแบบการทำงานที่มีรูปแบบเฉพาะ อาจต้องใช้เครื่องมือที่มีความเฉพาะเจาะจงในการทำงาน หรือต้องการความสะดวกรวดเร็วในการทำงาน ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นการเสนอทางเลือกในการดำเนินกิจกรรมการก่อสร้างที่ป้องกันการเกิดและฟุ้งกระจายของฝุ่นละอองที่อาจเข้าสู่ตัวผู้ปฏิบัติงาน เพื่อพิจารณาใช้ในหน่วยงานก่อสร้างหากต้องการลดปัญหาเรื่องฝุ่นละออง โดยเฉพาะในหน่วยงานก่อสร้างที่มีกิจกรรมที่ทำให้เกิดฝุ่นละอองเป็นจำนวนมากและในหน่วยงานก่อสร้างที่มีการกำหนดในเรื่องของปริมาณฝุ่นละอองอย่างเข้มงวดต่อไป

6.2 ข้อจำกัดของงานวิจัย

ข้อจำกัดของงานวิจัยสามารถแบ่งเป็น 2 ส่วนหลักได้แก่ ส่วนของการศึกษาปริมาณผู้่นละอองที่คนงานได้รับในหน่วยงานก่อสร้าง และส่วนของการศึกษาแนวทางการป้องกันการเกิดผู้่นละอองจากกรณีศึกษากิจกรรมการก่อสร้าง โดยส่วนของการศึกษาปริมาณผู้่นละอองที่คนงานได้รับในหน่วยงานก่อสร้าง การเก็บข้อมูลโดยการติดตั้งอุปกรณ์ตรวจวัดปริมาณผู้่นละอองเข้ากับตัวคนงานในหน่วยงานก่อสร้างที่ทำการเก็บข้อมูล การทำงานของคนงานในแต่ละวันแม้เป็นกิจกรรมแบบเดียวกัน แต่การทำงานจริงของคนงานแต่ละคน ผู้วิจัยไม่สามารถกำหนดการทำงานของคนงานได้ เช่น คนงานอาจเข้าห้องน้ำ มีการหยุดพักพูดคุยกับคนงานด้วยกันระหว่างการทำงาน ไม่ได้ทำงานตลอดระยะเวลาที่ทำการเก็บข้อมูล รวมทั้งการเก็บข้อมูลของงานวิจัยนี้เป็นเพียงช่วงระยะเวลาแค่ 3 วันในแต่ละโครงการก่อสร้าง อาจเป็นระยะเวลาที่ไม่มากเมื่อเทียบกับระยะเวลาการดำเนินการก่อสร้างของโครงการก่อสร้าง ทั้งนี้เนื่องจากต้องการเลือกในส่วนที่มีการทำกิจกรรมการก่อสร้างที่ต่อเนื่องกัน ดังนั้นการเก็บข้อมูลจากหน่วยงานก่อสร้างจึงเป็นการเก็บเพียงบางช่วงของกิจกรรมการก่อสร้างจากตัวคนงานที่ทำงานเพียงกิจกรรมเดียว ทั้งนี้ไม่ได้เป็นการวัดปริมาณผู้่นละอองของหน่วยงานก่อสร้างนั้น เนื่องจากอุปกรณ์ที่ใช้เป็นการตรวจวัดผู้่นละอองจากตัวบุคคลที่ได้รับการติดตั้งอุปกรณ์ตรวจวัดเท่านั้น หากต้องการวัดปริมาณผู้่นละอองในหน่วยงานก่อสร้างต้องทำการเลือกใช้ใช้อุปกรณ์อื่นที่มีความเหมาะสมมากกว่า ในส่วนของการศึกษาแนวทางการป้องกันการเกิดผู้่นละอองจากกรณีศึกษากิจกรรมการก่อสร้าง มีข้อจำกัดในเรื่องของสภาพแวดล้อมในการทำงาน เนื่องจากเป็นการศึกษาโดยทำการทดลอง ดังนั้นสภาพแวดล้อมจึงไม่เหมือนสภาพการทำงานจริงในหน่วยงานก่อสร้าง ซึ่งการทำงานในหน่วยงานก่อสร้างนั้นไม่ได้มีการดำเนินกิจกรรมการก่อสร้างเพียงอย่างเดียวแต่มีกิจกรรมการก่อสร้างหลายอย่างที่ทำให้เกิดผู้่นละอองขึ้นระหว่างการทำงาน หรือสภาพความโปร่งและลมที่สามารถพัดผ่านได้ซึ่งช่วยเจือจางปริมาณผู้่นละอองในสถานที่ทำงาน ดังนั้นการทดลองในกรณีศึกษาของกิจกรรมการก่อสร้างจึงไม่ได้มีสภาพแวดล้อมเหมือนกับสภาพการทำงานจริงในหน่วยงานก่อสร้างเท่าที่ควรซึ่งเป็นข้อจำกัดของงานวิจัย

6.3 ข้อเสนอแนะ

ปัญหามลพิษทางอากาศจากหน่วยงานก่อสร้าง โดยเฉพาะปัญหาเรื่องผู้่นละออง เป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมโดยรอบหน่วยงานก่อสร้าง และส่งผลโดยตรงต่อผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานก่อสร้าง แม้ว่าจากงานวิจัยนี้พบว่า ปริมาณของผู้่นละอองเฉลี่ยจะน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด แต่การเข้าเก็บตัวอย่างจากหน่วยงานก่อสร้างเป็นการเก็บเพียงระยะเวลาอันสั้น

และเก็บในช่วงของการทำงานส่วนสถาปัตยกรรม จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในส่วนของปริมาณฝุ่นละอองที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงของการก่อสร้าง ว่ามีปริมาณฝุ่นละอองเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใดในแต่ละช่วงของโครงการก่อสร้าง เพื่อที่จะนำไปใช้ในการปรับปรุงและจัดการควบคุมปัญหาเรื่องฝุ่นละอองต่อไป

การเก็บข้อมูลจากหน่วยงานก่อสร้างในงานวิจัยนี้ ไม่สามารถระบุได้ว่าโครงการก่อสร้างใดมีมาตรการการจัดการปัญหาเรื่องฝุ่นละอองได้ดีกว่ากัน เนื่องจากการเข้าเก็บตัวอย่างของแต่ละโครงการมีกิจกรรมการก่อสร้างที่ทำแตกต่างกันไป จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมโดยการเปรียบเทียบระหว่างแต่ละโครงการก่อสร้าง ที่ทำกิจกรรมการก่อสร้างกิจกรรมเดียวกันแล้วนำมาเปรียบเทียบกัน เพื่อศึกษาถึงวิธีการควบคุมและจัดการด้านฝุ่นละอองในแต่ละหน่วยงานก่อสร้าง

จากกรณีศึกษากิจกรรมการก่อสร้างส่วนงานสถาปัตยกรรมที่ได้ศึกษาทั้งหมด 3 กรณี แต่ยังมีกิจกรรมการก่อสร้างอื่น ทั้งส่วนของงานสถาปัตยกรรม และส่วนของงานโครงสร้าง ดังนั้นผู้ที่สนใจทำการศึกษาลักษณะงานวิจัยที่คล้ายคลึงกับงานวิจัยนี้ สามารถศึกษาในกิจกรรมก่อสร้างอื่นที่แตกต่างออกไป เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมการก่อสร้างที่ช่วยลดการเกิดฝุ่นละอองและป้องกันอันตรายจากฝุ่นละอองที่ส่งผลกระทบต่อผู้ปฏิบัติงานในงานก่อสร้างได้